

อนาคตของครูศึกษาไทยกับการสร้างความฉลาดรู้

The Future of Thai Teacher Education and Literacy Development

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ไพฑูรย์ สินลารัตน์*

การศึกษาไทยในปัจจุบันอยู่ในส่วนของการเปลี่ยนแปลงมากและหลากหลาย แต่อาจไม่รวดเร็วอย่างที่คิด ดังจะเห็นได้จากการที่เราจะมีพระราชบัญญัติการศึกษาฉบับใหม่ ซึ่งจะส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาใหม่ หลายประการด้วยกันแต่พระราชบัญญัติดังกล่าวก็ยังไม่มีความชัดเจน

เรื่องของ “ความฉลาดรู้” หรือ Literacy เป็นเรื่องที่จะนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาที่มีทิศทางที่เหมาะสมและดิงามกับการศึกษาไทยอย่างมาก โดยแนวคิดของความฉลาดรู้จะเป็นตัวนำและผลักดันทิศทางของการเปลี่ยนแปลงการศึกษาไปในทางที่เป็นประโยชน์ ดิงามและมีคุณค่าต่อคนไทยและสังคมไทยได้อย่างดีทีเดียว ถ้าเราใช้หรือจัดวางเรื่อง “ฉลาดรู้” ไว้เหมาะสมในวงการการศึกษาไทย

ในบทความนี้จะแบ่งเรื่องของ Literacy เป็นประเด็นใหญ่ ๆ คือ

1. การเปลี่ยนแปลงของโลก
2. คนรุ่นใหม่ต้องการความฉลาดรู้
3. ขอบเขตของความฉลาดรู้
4. คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์กับความฉลาดรู้
5. ครูศึกษาไทย ถึงเวลาของการคิดใหม่ คิดใหญ่และทำทันที

การเปลี่ยนแปลงของโลก

ในปัจจุบันอยู่ในยุคของความเกี่ยวโยงซึ่งกันและกัน (Connection world) เพราะฉะนั้นการเปลี่ยนแปลงของโลกในด้านใดด้านหนึ่ง ที่ใดที่หนึ่ง เหตุใดเหตุหนึ่ง จึงกระทบมาถึงการศึกษาของไทยอย่างชัดเจน

ผู้เขียนเห็นว่าการครุศึกษาและความฉลาดรู้นี้จะเกี่ยวกับโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างน้อยในประเด็นสำคัญต่อไปนี้

1. โลกดิจิทัล และโลกปัจเจกบุคคล (Digitalization and Individualization)
2. โลกการค้า และโลกโลกาภิวัตน์ (Commercialization and Globalization)
3. โลกความเป็นเมืองหรือโลกนคราณวัฒน์ และความไม่แน่นอน (Urbanization and VUCA World)

*ภาควิชาบริหารบัณฑิตยสภา

อาจารย์อาวุโส มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

1. โลกดิจิทัลและโลกปัจเจกบุคคล

ลักษณะของ Digitalization และ Individualization นี้ มีความสัมพันธ์กันมาก คือ การเข้าสู่โลกของเทคโนโลยีที่มีความรวดเร็วของยุค Digital จะทำให้เกิดเครื่องมือ อุปกรณ์ เครื่องใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การใช้ชีวิตที่ไม่ต้องพึ่งใคร ทำให้คนต่างคนต่างอยู่ได้ด้วยตนเอง ผลต่อการศึกษาที่ชัดเจนก็คือ

- 1.1 มีแหล่งความรู้และเกิดความรู้ใหม่ ๆ เกิดขึ้นมาก
- 1.2 เด็กเรียนตามความถนัดและความสนใจของตนเอง
- 1.3 เด็กเลือกเรียนที่เนื้อหาและวิธีการที่ตนเองถนัด
- 1.4 มีรูปแบบการเรียนเฉพาะตัว เรียนกันเอง
- 1.5 เครื่องมือที่让孩子เรียนได้ด้วยตนเองมีมากและมีใหม่ ๆ ขึ้น
- 1.6 ความเป็นอยู่และความคิดของคนรุ่นใหม่ ๆ ไม่ฟังใครทำตามที่ตัวเองสนใจ
- 1.7 เป็น Personalized Education
- 1.8 ครูและโรงเรียนไม่มีความจำเป็น

2. โลกการค้าและโลกโลกาภิวัตน์

การค้าและโลกาภิวัตน์ เป็นแนวคิดคู่กันและส่งผลซึ่งกันและกันอย่างมาก เป้าหมายของโลกาภิวัตน์ที่สำคัญก็คือ การทำลายและค้าขายเทคโนโลยีเป็นหลักใหญ่ ซึ่งจะส่งผลต่อการศึกษา คือ

- 2.1 การศึกษาถูกรุกรกิจครอบงำมากขึ้น
- 2.2 เรียนแล้วต้องใช้ประโยชน์ได้ไม่เรียนเพียงแค่ว่ารู้เท่านั้น
- 2.3 เลือกเรียนการศึกษาที่เป็นการลงทุนได้
- 2.4 การลงทุนทางการศึกษามีลักษณะเป็นนานาชาตินมากขึ้น
- 2.5 ความคิดเรื่องพลเมืองโลก (Global Citizenship) มีมากขึ้น
- 2.6 บทบาทของเงินจะเป็นตัวนำใน Globalization ยุคใหม่ชัดเจนขึ้น
- 2.7 เด็กและคนในสังคมจะต้องรู้จักชีวิตแบบใหม่ ๆ ธุรกิจแบบใหม่ การค้าใหม่อย่างดีพอ

3. โลกความเป็นเมืองและโลกความไม่แน่นอน

อนาคตของโลกใน 30-50 ปี ข้างหน้ามีลักษณะความเป็นเมือง (Urbanization) ชีวิตคนในเมืองยุคใหม่จะพบกับความเปลี่ยนแปลงและความไม่แน่นอนสูงซึ่งเป็นโลกของ VUCA World (V = Volatility U = Uncertainty C = Complexity A = Ambiguity) และมีผลต่อสาขาวิชาต่าง ๆ อย่างมาก ซึ่งจะมีผลต่อคนในเมือง คือ

- 3.1 อาชีพใหม่ ๆ เกิดขึ้นมาก
- 3.2 แหล่งความรู้หลากหลาย เรียนได้ตลอดเวลา ไม่ต้องพึ่งโรงเรียน
- 3.3 การบริหารการศึกษายากขึ้น เพราะไม่รู้อนาคตที่แน่นอน
- 3.4 หลักการบริหารและผู้บริหารรุ่นใหม่ต้องเป็นคนใหม่และฉลาดรู้ในหลายเรื่อง
- 3.5 ทำงานอย่างเคร่งครัด เร่งรีบ และคล่องแคล่ว
- 3.6 พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

คนรุ่นใหม่ต้องการความฉลาดรู้

การเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคมดังกล่าวก่อให้เกิดความสับสน ไม่ชัดเจนและไม่รู้จักในสิ่งที่เกิดขึ้นรอบตัวเรา นับตั้งแต่สื่อมวลชน ธุรกิจ การเงิน เทคโนโลยี วิทยาการและแม้กระทั่งครอบครัว ฯลฯ สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นมาพร้อมโลกยุคใหม่และคนรุ่นใหม่ ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และสมรรถนะต่าง ๆ ที่ชื่อ Literacy ที่มีมาแต่เดิมไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตของคนรุ่นใหม่แล้ว เด็กรุ่นใหม่จะพบกับความเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ การรู้จักกับสิ่งใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในยุคของเขาจึงจำเป็นที่จะต้องรู้จักความฉลาดรู้ของเขาในลักษณะใหม่ ๆ จึงต้องเกิดขึ้นตามไปด้วย เราจะอยู่กับ Literacy เดิม คือ การอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็นเหมือนในอดีตไม่เหมาะ ไม่เพียงพอและไม่ช่วยให้ดำรงชีวิตในโลกยุคใหม่ได้อย่างอยู่รอดและปลอดภัย

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่การศึกษาจะต้องให้ความรู้ ปูพื้นฐาน ปลุกฝังความชำนาญใหม่ และพัฒนาสมรรถนะให้เขาอยู่กับโลกใหม่ได้อย่างดีพอ รู้เท่าทัน และนำไปใช้กับชีวิตได้ สิ่งเหล่านี้คือความฉลาดรู้ที่สถาบันการศึกษาจะต้องจัดให้กับผู้เรียน ครูต้องเรียนรู้และนำไปสอน อุดมคติของการศึกษาจึงต้องเป็นไปเพื่อการศึกษาเพื่อความฉลาดรู้อย่างที่สุด อมรวิวัฒน์ (2555: น. 7) กล่าวไว้ว่า

“อะไรคืออุดมการณ์ของการศึกษาไทย คำตอบมีมากมายเหลือเกิน และที่เราต้องกันมาคือ การศึกษาคือชีวิต ถ้ามาวิเคราะห์พระบรมราโชวาทจากหนังสือคำพ่อสอนมีประเด็นเด่นที่สุด ที่เป็นคำตอบข้อหนึ่งว่า การศึกษาเป็นไปเพื่อความฉลาดรู้ การศึกษาจะต้องสร้างความฉลาดรู้”

ขอบเขตของความฉลาดรู้

การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกดังที่กล่าวมามีขอบเขตกว้างขวางครอบคลุมวิถีชีวิตเกือบทุกด้าน คนรุ่นใหม่จึงต้องมีความฉลาดรู้ในเรื่องใหม่ของสังคมเกือบทุกด้าน เพื่อจะอยู่ในสังคมได้อย่างดีและรู้เท่าทัน (Ability to survive) เพื่อยกระดับความรู้และทักษะดังกล่าว กลุ่มของความฉลาดรู้ใหม่จึงประกอบไปด้วย กลุ่มใหญ่ ๆ (รายงานคณะกรรมการบัญญัติศัพท์ ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย ชุดความฉลาดรู้ กรุงเทพฯ: สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2562) ดังนี้

1. ความฉลาดรู้ในเรื่องสังคมดิจิทัลและเทคโนโลยี ความฉลาดรู้ในเรื่องดิจิทัลและเทคโนโลยีนี้มีความสำคัญเพราะเป็น Factor หลักที่นำสังคมปัจจุบันอยู่ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อมใหม่ ๆ ของโลก
2. ความฉลาดรู้ในเรื่องสังคมสมัยใหม่ สืบเนื่องจากข้อแรก สังคมโลกรวมทั้งสังคมไทยกำลังก้าวสู่สังคมสมัยใหม่ที่มีดิจิทัลและเทคโนโลยีเป็นฐาน คนในสังคมจำเป็นต้องเรียนรู้ ฉลาดรู้ในเรื่องการเปลี่ยนแปลงของสังคมใหม่มากมายด้วย
3. ความฉลาดรู้ในเรื่องวัฒนธรรมและพหุลักษณะ ความฉลาดรู้ในเรื่องของวัฒนธรรมและที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม ความเชื่อต่าง ๆ ในเรื่องศาสนา ความดีความงามที่เด็กไทยรุ่นใหม่ต้องเผชิญและต้องสามารถรู้เท่าทันรวมถึงพหุวัฒนธรรมด้วย
4. ความฉลาดรู้ในเรื่องคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกยุคใหม่เกี่ยวกับคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์อย่างสูงจำเป็นที่คนรุ่นใหม่จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับความก้าวหน้าทางด้านการคิดคำนวณ การใช้ชีวิตในโลกสมัยใหม่และการเปลี่ยนแปลงของวิทยาศาสตร์รอบตัว

5. ความฉลาดรู้ในเรื่องของสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ โลกยุคใหม่ มีปัญหาในเรื่องของสิ่งแวดล้อมมากเพราะคนรุ่นใหม่มองข้ามความสำคัญของสิ่งแวดล้อมจึงพบปัญหาอย่างมาก จำเป็นที่คนรุ่นใหม่ต้องฉลาดรู้ในเรื่องของสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ

6. ความฉลาดรู้ในเรื่องของศิลปะ ดนตรี กีฬา และสุนทรียภาพ สิ่งเหล่านี้มีผลต่อชีวิตของเด็กทุกคนในความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เด็กทุกคนจึงต้องฉลาดรู้ในเรื่องดังกล่าวอย่างดีพอโดยอาจจะจัดเป็น 4 กลุ่มหลักที่เราเรียกว่า สเมมศึกษา (Sports, Music, Arts, and Moral: SMAM)

7. ความฉลาดรู้ในเรื่องของอารมณ์ สังคม และการอยู่ร่วมกัน ความเปลี่ยนแปลงของโลกทำให้คนรุ่นใหม่มีความสัมพันธ์ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม มนุษย์ในโลกยุคใหม่มีวิถีชีวิตที่เร่งรัด เร้าร้อนและรุนแรง การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข คนรุ่นใหม่จึงต้องฉลาดรู้ในเรื่องความสัมพันธ์ของมนุษย์แบบใหม่ ๆ มากขึ้น

8. ความฉลาดรู้ในเรื่องของสังคม โลก และการมองอนาคต โลกและสังคมยุคใหม่เปลี่ยนไปมากดังที่กล่าวมา วิถีชีวิตและรูปแบบมีความเป็นเมืองมากขึ้น อนาคตหาความแน่นอนได้ยาก การมองอนาคตจึงยากขึ้น เด็กรุ่นใหม่จึงต้องฉลาดรู้ในเรื่องเหล่านี้

จะเห็นได้ว่าความเปลี่ยนแปลงของโลก ชีวิตและสังคม ดังที่กล่าวมา รวมทั้งสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้นก็เปลี่ยนไปเช่นกัน เพียงแค่ข่าวสารอย่างเดียวยังตามไม่ทันอยู่แล้ว ยิ่งเรื่องของสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี เด็กรุ่นใหม่ยังจำเป็นต้องฉลาดรู้มากยิ่งขึ้นเพราะสิ่งเหล่านี้เปลี่ยนแปลงทุกวันทุกเวลา

คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์กับความฉลาดรู้

1. การเรียนรู้เรื่องความฉลาดรู้

ความฉลาดรู้ของมนุษย์อาจจะมีขอบเขตหรือกลุ่มดังกล่าวมาแล้ว การเรียนรู้เรื่องของความฉลาดรู้ยังต้องศึกษาในแง่ระดับและกระบวนการอีกด้วย เพื่อให้การดำเนินการในเรื่องของความฉลาดรู้ชัดเจนขึ้นจะกล่าวถึงความหมายและกระบวนการประกอบให้ชัดเจนขึ้น

จากเอกสารที่แต่ละท่านได้เห็นอยู่แล้วจะพบว่า ความฉลาดรู้ (Literacy) จะมีส่วนทำให้การศึกษาและสังคมของไทยเราก้าวหน้าไปได้อย่างมีคุณค่ามากขึ้นและจะเป็นประโยชน์ เป็นทางออกให้กับอนาคตของครุศึกษาไทยได้หลายประการด้วยกัน

ความหมายของความฉลาดรู้ นั้น หมายถึง การอ่านออกเขียนได้ เมื่อโลกเปลี่ยนไป ความฉลาดรู้ก็ขยายไปเกินกว่าการอ่านออกเขียนได้ไปถึงความรู้ความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น เมื่อโลกเปลี่ยนไปในทางเทคโนโลยี การอ่านออกเขียนได้ในเรื่องเทคโนโลยีก็ไม่ใช่การเพียงพอเราต้องรู้ เข้าใจและใช้ชีวิตกับเทคโนโลยีได้ ความฉลาดรู้ในเรื่องเทคโนโลยีจึงต้องขยายวงกว้างขึ้น

ปัจจุบันเราอาจพิจารณาเรื่องความฉลาดรู้ได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

1) ความฉลาดรู้ในฐานะ Traditional Approach

ในลักษณะของ Traditional Approach นี้ ความฉลาดรู้ หมายถึง Ability to do something นั่นคือ การเรียนรู้ การฉลาดรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ไม่ใช่พออ่านออกเขียนได้ หรือเข้าใจ แต่หมายถึงว่าเราจะต้องมีความสามารถที่จะมีส่วนเกี่ยวข้องและดำเนินการในเรื่องนั้นได้อย่างเพียงพอที่จะใช้ชีวิตร่วมกับเรื่องนั้นได้อย่างเท่าทัน

เป็นประโยชน์และมีคุณค่า แต่ก็ไม่ต้องรู้จนกระทั่งเป็นผู้เชี่ยวชาญอย่างที่ตัวอย่างของต่างประเทศ ได้ยกตัวอย่างไว้ในเรื่องของนิวเคลียร์ ประชาชนจะต้องมีความสามารถและความมั่นใจ ในการที่จะร่วมสนทนาเกี่ยวกับเรื่องนิวเคลียร์ โดยไม่ต้องรู้ข้อมูลรายละเอียดของนิวเคลียร์ จนกระทั่งจนถึงขนาดรู้ว่านิวเคลียร์ใช้สกรูขนาดเท่าใด

นอกจากนั้น ความฉลาดรู้ยังมีระดับอีกด้วย เช่น เด็กประถมควรต้องรู้การอ่านแค่ไหน แตกต่างจากมัธยมอย่างไร เช่น ระดับประถมควรต้อง Learn to Read แต่มัธยม Read to Learn เป็นต้น

2) ความฉลาดรู้ในฐานะ Social Practice

พ่อ แม่ คนทั่วไปและผู้ที่ไม่ใช่ นักวิชาการจะมองว่า Literacy คือความสามารถในการขีดเขียน คิดคำนวณ ซึ่งเป็นสิ่งที่พ่อแม่และคนเหล่านั้นมีประสบการณ์โดยตรงมา แต่นักวิชาการทางด้านความฉลาดรู้รุ่นใหม่ ๆ เช่น กลุ่ม New Literacy Study มองเห็นว่า Literacy นั้นเกี่ยวข้องกับสังคมด้วย คนกลุ่มนี้มองว่า Literacy เป็นเครื่องมือ (Community communication tools) ของกลุ่มคนในสังคม เพื่อสะท้อนความต้องการของกลุ่มเขา (For particular social purpose) พวกนี้ถือว่าการเรียนรู้ วิชาการ ตำราหรือเอกสารต่าง ๆ ต้องศึกษาให้เห็นถึงที่มา เหตุผล ความจำเป็นของผู้สร้างงานเหล่านั้นด้วยและต้องใช้ให้เป็นประโยชน์สำหรับเด็กที่จะเข้าใจ ความมุ่งมาดปรารถนาที่ซ่อนเร้นอยู่ของผู้สร้างงานนั้น

3) ความฉลาดรู้ในฐานะ Change Leader

ความฉลาดรู้ในกลุ่มนี้ หมายถึง การเรียนรู้ ศึกษา เนื้อหาสาระวิชาการเพื่อความเป็นผู้นำ เพื่อให้วิชาการและความรู้ ข้อมูลต่าง ๆ นำไปสู่การสร้างผู้เรียนให้มีลักษณะเป็นผู้นำมีความคิด จิตสำนึก ที่จะเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ เพื่อประโยชน์และคุณค่าของสิ่งที่ตัวเองเกี่ยวข้อง ทัศนคติของกลุ่มนี้และวิธีการนี้ ผู้เขียนเห็นว่า เราควรพัฒนาขึ้นมาเพื่อการพัฒนาครุศึกษาไทยเราให้เป็นประโยชน์ มีความหมาย มีคุณค่า นำมาซึ่งความเปลี่ยนแปลงสังคมไทยให้ก้าวหน้า และมีความเป็นธรรมมากขึ้น

2. การนำหลักคิดของความฉลาดรู้ไปพัฒนาครุศึกษาไทย

ถึงเวลาแล้วที่คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ต้องนำหลักคิดของความฉลาดรู้ไปใช้ในการพัฒนาครุศึกษาไทย ในอนาคตเพื่อให้การครุศึกษาของไทยสามารถสร้างคน สร้างครูให้โดดเด่นเป็นสง่า มีคุณค่ากับสังคมไทย ได้อย่างแท้จริง โดย

1) ส่งเสริมให้ผู้เรียนในคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ทุกคนมี “Ability” อยู่ในสังคมได้อย่างรู้เท่าทัน พร้อมทั้งจะมีบทบาทในฐานะเป็นสมาชิกของสังคมอย่างฉลาดด้วยการส่งเสริม Civil Literacy, Global Literacy, Technology Literacy ฯลฯ เพื่อให้เป็นบัณฑิตที่คิดตลอด คิดทะลุและคิดรับผิดชอบ ซึ่งต้องประกอบด้วย Critical Literacy, Creative Literacy ในข้อนี้จำเป็นที่คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ต้องพัฒนา Disciplinary Literacy ขึ้นมาแต่ละสาขาวิชาด้วย

2) ใช้หลักคิดของ Literacy ที่เป็น Social Practice ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับสังคม ให้เห็นบทบาทของผู้เรียนที่มีต่อสังคม มองเห็นแนวทางที่จะช่วยยกระดับชีวิตให้สังคมโดยใช้วิชาการทางครุศาสตร์ เพื่อส่งเสริมความก้าวหน้า ความเท่าเทียมและการพัฒนาสังคมให้รุดหน้าไปได้อย่างไม่หยุดยั้ง ในกรณีนี้ต้องใช้ Critical Literacy, Moral Literacy, Civil Literacy รวมทั้งแนวคิดใหม่ ๆ ของ Literacy เช่น Ideological Literacy

3) ประยุกต์ Literary ในบทบาท Change Leader มาใช้ คือการสอนให้บัณฑิตครุศาสตร์มีความเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง รู้จัก เข้าใจปัญหาการศึกษา ปัญหาสังคมและปัญหาของประเทศชาติ เรียนรู้การเปลี่ยนแปลง ศึกษาแนวคิดของ Critical Literary, Critical Pedagogy, Critical Methodology (A Theoretical Framework for Critical Literary ซึ่งประกอบด้วย Descriptive Phase, Personal interpretive Phase, Critical Analysis Phase และ Creative Action Phase) เป็นเวลาอันยาวนานที่ครุศึกษาไทย ถูกมองว่าอ่อนด้อยไร้ประสิทธิภาพและไม่มีพลัง ความฉลาดรู้ (Literacy) จะเป็นทางออกได้ทางหนึ่งที่เราไม่ควรมองข้าม

4) คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ต้องติดตามดูแลให้บัณฑิตของครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ได้ไปเผยแพร่แนวคิดเรื่องฉลาดรู้ในโรงเรียนที่เขารับผิดชอบ

ครุศึกษาไทย ถึงเวลาของการคิดใหม่ คิดใหญ่และทำทันที

คณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ต้องพัฒนาความฉลาดรู้ให้เข้มข้นและจริงจังมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน คือ

1. พัฒนาความฉลาดรู้ ถึงขั้นที่จะต้องประกันความสำเร็จของบัณฑิตครุศาสตร์และความเป็นผู้นำในด้านการพัฒนาความฉลาดรู้อย่างจริงจัง

2. เชื่อมโยงบูรณาการและตอบโจทย์ของสังคม โดยเชื่อมโยงบูรณาการความฉลาดรู้กับหลักวิชาทางครุศาสตร์ เพื่อนำไปตอบโจทย์หรือแก้ปัญหาพร้อมกับสังคมให้ได้

3. ยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยใช้หลักการความฉลาดรู้มาสร้างบัณฑิตให้เป็นผู้ผู้นำ

4. กลับไปหาฐานรากของสังคมไทยโดยร่วมมือกับชุมชน ฐานรากของสังคมไทยคือชุมชน บัณฑิตครุศาสตร์ต้องเรียนรู้เพื่อรู้จักฐานราก โดยกลับไปศึกษาชุมชนให้ลึกซึ้ง เพื่อพัฒนาการศึกษาของครุศึกษาไทยให้สอดคล้องกับชุมชน ซึ่งจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมกับชุมชนอย่างแท้จริง

5. ถึงเวลาของการคิดกลับทางเสียบ้าง เลิกคิดตามฝรั่งไปเสียหมด ทำในสิ่งที่เราไม่เคยทำบ้าง เช่น เปิดปากศิษย์ ปิดปากครู สอนแบบไม่สอน อยากรู้ไปตัวเอง ไม่บรรทัดเป็นของเธอ หลักสูตรชุมชน ส่วนกลาง 70: 30 ไปเรียนที่อื่นบ้าง ไม่ต้องมาโรงเรียน เรียนตามที่ตัวเองชอบ ยกเลิก O-NET, PISA ยกเลิกระบบโรงเรียนได้แล้ว ใครอยากรู้ก็หาผู้รู้เรียนกันเอง

6. ถึงเวลาที่ชาวครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ “จะต้องเหนื่อย และหนัก” กันอีกครั้งหนึ่งแล้ว

“ถ้าทำแม้จะยากเราก็ทำได้ เว้นแต่เราจะไม่ทำก็ไม่มีใครว่าอะไรท่านได้ แต่ท่านจะเอาหน้าไปไว้ที่ไหน ถ้ามีคนถามท่านว่า ท่านได้ทำอะไรเกี่ยวกับวิชาชีพครูบ้าง ท่านอาจจะบอกว่ามันยากเกินไป แต่ภูเขาสูงยังอยู่ได้อุ้งเท้าของผู้มีความพยายาม”

เอกสารอ้างอิง

- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2561). *คิดเพื่อครู*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- สมน อมรวิวัฒน์. (2555). *ครุศึกษากับความเปลี่ยนแปลงที่ท้าทาย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พัชรินทร์ พี.พี.
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2562). *พจนานุกรม ศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย ชุดความฉลาดรู้ (Literacy)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.
- Christensen, Linda. (2000). *Reading, Writing, and Rising Up: Teaching about Social Justice and the power of the Written word*. Wisconsin: Rethinking Schools.
- Freire, P. & Macedo, D. (1982). *Literacy: Reading the Word and the World*. Southhadley MA: Beaginanu Garvey.
- Harris, T.L., & Hodges, R.E. (Eds.) (1995). *The Literary Dictionary: The Vocabulary of Reading and Writing*. Nework, DE: International Reading Association.
- Tompkins, Gail E. (2014). *Literacy for the 21st century: A Balance Approach*. 6th Ed. New York: Pearson.